

Nr 163.

Av herrar **Lauren** och **Holmström**, *angående anslaget till konsulenter för gymnastikundervisningen vid folkskolorna.*

Redan 1915 års gymnastikkommitté föreslog, att den egentliga gymnastikinspektionen skulle överflyttas till folkskolinspektörerna. Grundförutsättningen för en sådan anordning var dock, att de senare till sitt förfogande skulle ha erforderlig, sakkunnig hjälp, vilken enligt kommitténs förslag skulle utgöras av 10 gymnastikkonsulenter.

Folkskolinspektörerna torde nämligen i regel sakna förutsättningar att självständigt föra detta ämne framåt, då flertalet av dem ej ha någon egentlig gymnastiklärarutbildning och många torde ha mindre insikter i ämnet än de lärare, som de ha tänkts skola övervaka. Om folkskolinspektörerna skola kunna fylla den nya uppgiften att även tillse den fysiska utbildning, som är skolan anförtrödd, måste de således antingen bibringas den utbildning, som erfordras för uppgiften, eller också får till deras förfogande ställas sakkunnig hjälp i tillräcklig utsträckning. Det är till den senare utvägen alla de förslag syftat, som framkommit allt sedan 1915 års gymnastikkommitté först framlade förslaget om gymnastikkonsulenter.

Till denna mening anslöt sig också 1927 års riksdag och 1928 års begärde ävenså enhälligt hos Kungl. Maj:t förslag till följande riksdag om en decentraliserad konsulentverksamhet under framhållande av »att det måste betraktas som en betydelsefull angelägenhet att snarast möjligt få till stånd en organisation, som kunde möta, leda och ordna de i stark utveckling stadda strävandena för en förbättrad fysisk fostran åt ungdomen». Vid 1929 års riksdag framlades också i enlighet med riksdagens önskan proposition om anställande av 7 gymnastikkonsulenter, vilken proposition dock av övervägande ekonomiska skäl avslogs.

Slutligen begärde 1930 års riksdag, på grund av en motion i dylik riktning, förslag om en central konsulentverksamhet och Kungl. Maj:t har nu framlagt ett sådant.

Att en central konsulentorganisation bestående av 2 gymnastikkonsulenter skulle kunna lämna den sakkunniga hjälp till 52 folkskolinspektörer, så att man därigenom kan åstadkomma en utveckling av den fysiska fostran i skolorna torde dock få anses uteslutet. Tvärtom får man förut-

sätta, att en sådan anordning kommer att medföra en bestämd tillbakagång. De nuvarande gymnastikinspektörerna ha genom personlig kontakt med lärarna vid möten, kurser och besök i skolorna, medelst en målmedveten instruktionsverksamhet fått till stånd en uppräckning av den fysiska fostran i folkskolorna, något som också allmänt erkänts senast i 8. huvudtiteln av årets statsverksproposition. Denna konsulterande verksamhet är alltså starkt av behovet påkallad, såsom skolöverstyrelsen även vid upprepade tillfällen framhållit. Ingen vågar väl heller påstå, att de föreslagna 2 konsulenterna skola kunna upprätthålla kontakten med de 27,500 lärare, som äro anställda vid landets folkskolor, i tillnärmelsevis samma grad som de nuvarande 15 gymnastikinspektörerna ha lyckats göra det. Ty det får även beaktas, att det icke blott är fråga om att inspektera och giva råd och anvisningar beträffande undervisning i ämnet gymnastik med lek och idrott, utan även att lämna sakkunnig medverkan vid byggandet och inrättandet av lokaler för gymnastikundervisningen ävensom anordningar för utövande av idrott. Årligen byggas och inredas ett stort antal gymnastiksalar. Säkerligen tillkommer något hundratal om året. Det ändamålsenliga utnyttjandet av det här nedlagda kapitalet fordrar givetvis en speciell sakkunskap och erfarenhet. I enlighet med inom skolöverstyrelsen verkställd utredning behövs det minst 5 för att ett jämförligt resultat skall kunna nås, och skolöverstyrelsen framhåller i sitt till Kungl. Maj:t inlämnade förslag om en central konsulentverksamhet att enligt dess mening är en decentraliserad konsulentverksamhet om 7 konsulenter fortfarande den ur saklig synpunkt bästa lösningen av frågan.

Den nu av Kungl. Maj:t föreslagna organisationen kan bli effektiv endast under förutsättning att de 52 folkskolinspektörerna erhålla en tillfredsställande utbildning i det ämne de skola sättas att inspektera. Denna utbildning får under inga förhållanden bli mindre omfattande än den som bibringas seminarieeleverna och torde böra minst motsvara den ettåriga instruktörskursen på G. C. I.

De kostnader för statsverket, som en dylik utbildning komma att medföra, äro ej utredda, men torde bliva betydande, och den besparing i jämförelse med den nuvarande gymnastikinspektionen, som Kungl. Maj:ts förslag åsyftar, torde under sådana förhållanden få anses synnerligen problematisk. Det torde väl ej heller vara riksdagens mening att genom förändrad organisation av gymnastikinspektionen åstadkomma en försämrad ställning för den fysiska fostran i skolorna utan, som i 1928 års riksdagsskrivelse till Kungl. Maj:t framhölls, en organisation, som kan möta, leda och ordna strävandena för en *förbättrad* fysisk fostran åt ungdomen.

En sådan förbättrad organisation kan enligt vad ovan nämnts genomföras på två sätt. Antingen genom att folkskolinspektörerna bibringas

den utbildning, som härför erfordras — och en sådan är nödvändig om blott två konsulenter skola anställas — eller att ett tillräckligt antal konsulenter anställas för att svara för det absolut nödvändiga instruktionsarbetet.

Ett anställande av 2 konsulenter kräver, att folkskolinspektörerna utbildas för sin nya uppgift *innan* den nuvarande gymnastikinspektionen slopas, om man ej skall äventyra det som under de sista decennierna byggts upp. Vid ett dylikt förhållande bör den nuvarande inspektionen bibehållas intill dess denna utbildning ägt rum.

En utredning av kostnaderna för en sådan utbildning bör komma till stånd, varvid bör övervägas fördelar och nackdelar av den principiellt olika uppfattning, som ligger i en organisation, stödd på fackligt utbildade folkskolinspektörer med en central rådgivande facklig ledning och en organisation med folkskolinspektörerna utan facklig utbildning, vilka få stöd av en decentraliserad facklig konsulentorganisation.

I avvaktan på dylik utredning hemställas,

att riksdagen måtte för budgetåret 1932—1933 upptaga anslaget till konsulenter för gymnastikundervisningen (I. folkundervisningen punkt 9 (181)) till samma belopp som i innevarande budgetårs stat, eller 70,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1932.

Erik Laurén.

Nils Holmström.